

‘Dat cash verdwijnt, speelt ons parten’

De jubilerende straatkrant Z! heeft al jaren te maken met een dalende oplage, doordat er minder dak- en thuislozen zijn om het blad te verkopen.

‘Wie goed verkoopt, kan zijn eigen broek ophouden’

Hans van Dalftsen hoofdredacteur Z!

en onafhankelijken die de zorg en opvang niet in willen. Een groep van verschillende leeftijden.”

Wat waren de hoogtepunten in die twintig jaar?

“Dat zijn de verhalen. Z! gaat niet over daklozen, ook niet over stropdassen, organisaties of beleid, maar over het Amsterdamse straatleven, over Amsterdammers en wat ze uitgesproken.”

Nu daalt de oplage. Hoe kan dat?

“In het begin was het een enorm succes. Iedereen kocht een krant en had cash geld op zak. Dat is niet meer zo en dat speelt de daklozen parten. Daarnaast heeft de gemeente veel geld in de opvang van dak- en thuislozen gestoken. Hun aantal neemt af, dus ook de aantallen verkopers en daarmee de oplage.”

Dus de afname van daklozen bedreigt de krant?

“Als een dakloze de krant goed verkoopt, kan hij zijn eigen broek ophouden. We kennen velen die het gelukt is een huis en werk te vinden. We krijgen geen kaartjes uit Mallorca, maar tien tot vijftien procent komt door de verkoop van de krant verder en is niet meer dakloos.”

“Ik krijg het bijna niet over mijn lippen, maar een straatkrant maak je om een probleem op te lossen. Als het probleem er niet meer is, moet je jezelf niet in stand houden. Het is pervers om te zeggen, maar als er vijftig verkopers bij komen, kan de oplage weer omhoog.”

“De gemeente helpt ons; we krijgen incidenteel kleine subsidies, zodat we kunnen voortbestaan. De afgelopen jaren was dat 20.000 tot 25.000 euro per jaar.”

“Vijf jaar geleden kreeg burgemeester Eberhard van der Laan het verzoek de Miljonair Fair te openen. Ineens zat ik met Yves Gijrath van de Miljonair Fair bij hem aan tafel. Van der Laan wilde de fair wel openen, maar vroeg aan Gijrath of hij op zijn beurt iets voor ons kon doen. Zo zijn de Vrienden van Z! ontstaan, die ons nu ondersteunen. Van de 25 tot 30 vrienden krijgen we in totaal zo'n 25.000 euro per jaar.”

Z! doet nu aan crowdfunding.

“Ik ben er zenuwachtig over geweest, maar ik kan opgelucht zeggen dat het is gelukt. We hebben voor ons jubileumfeest de benodigde zeventienduizend euro binnen gehaald. Daarmee gaan we een fotoblad van tachtig pagina's maken: twintig jaar stadsfotografie. De straatverkopers mogen het gaan verkopen, want dit jubileum moet een feestje zijn voor de verkopers.”

HANNELOES PEN

De laatste jaren keert het thema steeds terug: hoe lang zal de daklozenkrant nog bestaan? Het allereerste nummer kende nog een oplage van zeventigduizend exemplaren, thans wordt het jubileumnummer – Z! bestaat twintig jaar – een kleine tienduizend keer gedrukt. Ooit had het blad enkele honderden verkopers, nu nog een stuk of 170. Hans van Dalftsen, zeven jaar hoofdredacteur, vertelt.

Welke groepen hebben jullie door de jaren heen langs zien komen?

“In het begin kwamen er veel drugsverslaafde zwerwers en GGD-klianten aan ons loket, gevolgd door Duitse en Engelse daklozen. Tien jaar geleden waren er Polen en andere Oostblokkers, die soms met een

koffer met een adreslabel van een vliegmaatschappij binnenliepen. Maar de Polen zijn inmiddels geseteld. Eentje is zelfs een bouwbedrijf begonnen.”

“We krijgen de laatste tijd veel Noord-Afrikanen, Ghanezen en Nigerianen, uitgeprocedeerde asielzoekers. We zijn de barometer van de stad. We verwachten hier binnenkort veel mensen uit Syrië.”

Is er een constante groep verkopers?

“Ja, we hebben een vast gezelschap van enkele tientallen buitenslapers

8,7 miljoen exemplaren

- Straatkrant Z! werd in 1995 opgericht door drie Amsterdammers die in Londen hadden gezien dat een daklozenkrant werkt.
- Sinds de oprichting van Z! hebben ruim tweeduizend dak- en thuislozen de krant verkocht.
- Tien tot vijftien procent van de verkopers kreeg door de verkoop zijn leven weer op de rails en stroomde door naar een beter bestaan.
- Op dit moment heeft Z! 170 verkopers, ofwel zgd'ers: Zelfstandigen Zonder Dak.
- Z! heeft zes hoofdredacteurs gehad.
- De eerste jaren was de vierwekelijkse oplage zeventigduizend; de drie-weekelijkse oplage ligt nu rond de negen- tot tienduizend exemplaren.
- Er zijn 441 edities verschenen, inclusief het jubileumnummer. Ook zijn er twee glossy's uitgebracht. Het 8,7 miljoenste exemplaar is inmiddels verkocht.
- Een verkoper verdient negentig cent aan een verkochte krant. Een gemiddelde verkoper verdient rond de 54 euro per nummer.